

1987

Under marinens kommando - Dovhjortar som miljöförbättrare

Plöstsigt står de där i skogsbrynet - dovhinden och hennes kal. Vi har tur som för se dem. (Bild Erik Yngvesson)

Väst kustens Marinkommando vid Kåringberget har skaffat åtta dovhjortar för att bekämpa sly och hålla markerna öppna.

– Det blir billigare än att hyra in gubbar som röjer, säger kapten Göran Lyrfors, en av initiativtagarna t Dovahjortsförsöket.

Klockan åtta en kväll möter G-P Göran Lyrfors för, att åka på dovhjortssafari.

Dovahjortar är annars dagdjur, och inte särskilt skygga av sig.

Kapten Göran Lyrfors är ute varje dag och tittar till dohviltet.

Fascinerande djur, säger han. Nu känner de igen min röst och kommer fram för att få morötter

Snart syns halva flocken. De går och betar på en stor gräsmatta mitt i området. När vi stannar bilen, kanske tjugo meter ifrån dem, spetsar de öronen och tittar på oss. Kapten Lyrfors stiger ut och tar en morot ur fickan. Då kommer en av hjortarna närmare. Den lystrar till hans rop, men kommer inte ända fram när vi är med.

Dohvilt

Det är en ung hona. De andra djuren som vi ser är två fjolårskalvar och en hane.

Egentligen är det bara hanarna som skall kallas hjortar. Honorna är hinder, eller "smaldjur" -om de inte fött ännu. Den hona som vi ser är ännu smaldjur. Dohvilt är samlingsnamnet. De är bra vackra där de går och betar i kvällssolen, dohviltet. De är betydligt större än rådjur. Smäckra och kraftfulla på en gång, med långa halsar och stora, vaksamma ögon. Ryggarna är bruna av olika nyanser med ljusare fläckar på - från samma färg som te med mjölk, till ljust rödbrunt, till mörkare brunt, till närapå svart. Den svartaste hjorten har gått och gömt sig, så honom får vi inte se.

Isolerar sig

Den barnlösa honans tre systrar håller sig också undan. De har nyligen kalvat, och kommer att gå för sig själva i någon månad innan de ansluter sig till resten av flocken.

- Vi har ju inte bara doviltet för att de skall gnaga barken av slyet, säger Göran Lyrfors. De är också trevliga att se på för oss som vistas här, och mycket intressanta att studera. Man kan kalla dem "en miljöförbättrande åtgärd".

Miljön på Käringbergets marinkommando är redan ganska förtjusande: stora gräsmattor och gamla lövträd, skogspartier, ängar och klippor. Och högst från radarbergets topp ser man hela södra skärgården och inloppet till Göteborg.

- Här är himmelriket för dov-vilt, säger Göran Lyrfors. Biotopen är perfekt enligt experterna: 72 hektar med både skog och äng där de kan springa fritt. Här har de det mycket bättre än sina släktingar i Slottsskogen.

Det är marinkommandots jaktvårdsförening som har tagit ansvaret för skötseln av doviltet.

Extra utfodring

Under vintern ger man extra utfodring med hö och morötter. Och så turas medlemmarna om att kontrollera att staketet runt hela området är helt. Det är en redig promenad på två timmar som görs minst en gång i veckan.

En gång i våras lyckades hela flocken smita ut. De flesta fann man vid Nya Varvet, och motade tillbaka. Men en av hindarna var försvunnen. Hon hade tagit sig ända till Stigbergstorget, och återfanns senare i en trädgård i Gathenhielmska reservatet, där en rådig kvinna stängt in henne.

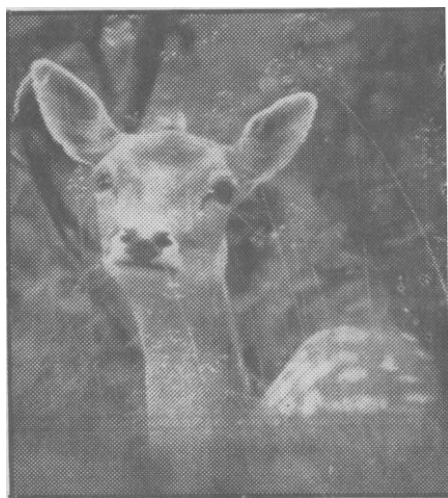
Dovvilt är annars inte särskilt rymningsbenägna. De lever i flock och stannar helst på den mark där de hör hemma.

Det kan man också se av deras spridning: de finns bara inom en radie av några kilometer från de platser där de ursprungligen planterats in, och sprider sig inte till resten av landet.

Halvtama

Dessa djur är människovana, närapå halvtama - vaksamma men inte skygga. Och de är aldrig folkilskna.

- Men de kan fajtas med varandra, berättar Göran Lyrfors. Då gäller det rangordningen i flocken.

*Bild: Dovhjort i grönskan,
på Västkustens
Marinkommando vid
Käringberget.*

Här är det den äldsta hinden som är ledare. Men nu har hon lämnat ledarskapet för att ta hand om sin nyfödda kalv.

Vi har tur. På väg upp mot toppen av berget, där måsarna skriande seglar i blåsten, över Oscar II:s fort från 1907 - där möter vi just den hinden och hennes kalv.

Här står de i skogsbrynet. Hinden är på sin vakt. Hon tittar ömsom på oss och på kalven. Inte kommer hon närmare för att få morötter. Kalven står en bit ifrån

henne på ostadiga ben. Den är ljus, ullig och tittar förvånat på oss. Sen springer den fram till sin mor, och bägge hoppar i väg med fyrfotasprång.

- Nu springer de genom den långa tunneln i berget, till Oscar II:s fort, säger Göran Lyrfors. Där stängde vi in djuren i början, när vi just fått hit dem från Nohaga slottspark. Där känner de med sina kalvar, de känner sig nog trygga, för dit brukar hindarna söka sig om kvällarna för att äta morötter.

KAJSA NORDQIST